ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΖΩΡΖ ΖΙΛΛΕ

Ο ΗΡΩΪΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΑΣΙΝΙΟΛ

ΤΑΝ ἀποφασίσει κανεὶς ν' ἀκολουθήση ἕνα δρόμο, πρέπει νὰ ἐπιμένη στὴν πορεία του, ὅ,τι κι' ἂν τοῦ συμβῆ, νὰ μὴν ἀπογοητευθῆ ἀπὸ τίποτε.

Αὐτὸ τὸ ἠθικὸ συμπέρασμα, πολὺ ἁπλὸ βέβαια καὶ λιγάκι συζητήσιμο ἴσως, ἔβγαλε, κουνώντας τὸ κεφάλι του θλιβερά, ὁ μπάρμπα - Κασινόλ, ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς ζωῆς του.

—Θάρθη πάντα μιὰ ὥρα, πρόσθετε, ποὺ θὰ συνάξη κανεὶς τοὺς καρποὺς τῶν κόπων καὶ τῆς ἐπιμονῆς του.

Γιατί ὁ ἴδιος, ἐπειδὴ δὲν ἀκολούθησε τὰ σοφὰ αὐτὰ διδάγματα τῆς στερνῆς του πείρας, ἄφησε νὰ τοῦ ξεφύγη μέσα ἀπὸ τὰ χέρια του ἡ μοναδικὴ εὐκαιρία, ποὺ θὰ τὸν ἔκανε πλούσιο μονομιᾶς, μέσα σὲ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας, καὶ τώρα ἦταν ἀναγκασμένος νὰ καλλιεργῆ τὸ ψτωχικὸ χωραφάκι του γιὰ νὰ ψτοχοζῆ.

Στὰ νειάτα του, καθὼς ἦτανε ἐκ φύσεως γενναῖος, διάλεξε ἕνα στάδιο μοναδικό, μιὰ δουλειὰ ποὺ δὲν τὴν ἔκανε κανεὶς ἄλλος : Τὸν ἡρωϊσμό. Ὅπως ὅλοι οἱ ἥρωες, ζητοῦσε κι' αὐτὸς νὰ κατακτήση τὸν θαυμασμὸ τοῦ κόσμου. Μ' ἄλλα λόγια, θάκανε θαύματα στὸν πόλεμο. Στὴν ἐποχή μας ὅμως τὸ θάρρος τῶν πολεμιστῶν, ὅπως ξέρετε, δὲν παίζει τὸν πρῶτο ρόλο στὸν μηχανικὸ καὶ χημικὸ πόλεμο, κι' ἔτσι ἀναγκάστηκε κι' αὐτὸς νὰ περιμένη ἄλλες εὐκαιρίες ν' ἀναδειχθῆ.

Ἡ εὐκαιρία αὐτὴ τοῦ παρουσιάστηκε τὴν πρώτη φορὰ μ' ἕνα σκυλὶ λυσσασμένο. Τὸ σκότωσε μ' ἕνα χτύπημα τῆς ξιφολόγχης του, πέρα ὡς πέρα. Γι' αὐτὸ του τὸ ἀνδραγάθημα ὁ Κασινιόλ, ὁ ὁποῖος ἔκανε τότε τὴ στρατιωτική του θητεία, δέχθηκε τὰ συγχαρητήρια τοῦ λοχαγοῦ του. Ἄλλοι ὅμως, ἀπὸ ζήλεια βέβαια, τὸν κορόϊδευαν κι' ἔλεγαν πὼς ἄδικα τὸ σκότωσε τὸ σκυλί, ποὺ δὲν ἦταν διόλου λυσσασμένο.

—Ἄστους νὰ λένε, καὶ μεῖς τὴ δουλειά μας, σκάφτηκε ὁ Κασινιόλ, ἕτοιμος νὰ κάνη τὸ γρηγορώτερο καινούρια ἀνδραγαθήματα.

Ὅταν σὲ λίγο πῆρε τὸ ἀπολυτήριό του ἀπὸ τὸν στρατό, καθὼς περπατοῦσε μιὰ μέρα ἥσυχος στὸ δρόμο, ἄκουσε φασαρία καὶ φωνές :

—Πιάστε τον !... Πιάστε τον !...

Εἶδε κάποιον νὰ τρέχη κατὰ τὸ μέρος ποὺ στεκότανε, κι' ἀπὸ πίσω του τὸ πλῆθος, ποὺ τὸν κυνηγοῦσε μανιασμένο. Ἦταν ἕνας διαρρήκτης κι' ἔτρεχε ὅσο μποροῦσε γρηγορώτερα γιὰ νὰ γλυτώση. Ὁ Κασινιὸλ ζύγισε τὴν κατάσταση καλὰ καὶ λοξοφραξε τὸ δρόμο. Τὸν ἅρπαξε ἀπὸ τὸ γιακᾶ καὶ μπόρεσε νὰ τὸν κρατήση, ὥσπου φτάσανε κι' οἱ χωροφύλακες.

Τὸ δεύτερο αὐτὸ ἀνδραγάθημα τοῦ χάρισε ἕνα ὡραῖο δίπλωμα, τυπωμένο πάνω σὲ περγαμηνή. Τοῦ τὸδωσε ἡ Ἑταιρεία τῶν Ἠθικῶν Ἀρχῶν. Ὁ Κασινιὸλ τοῦ πέρασε, εὐχαριστημένος, χρυσῆ κορνίζα καὶ τὸ κρέμασε στὴν τραπεζαρία του. Δὲν ἔλειψαν ὅμως πάλι ἐκεῖνοι ποὺ τὸν κορόϊδευαν καὶ γι' αὐτό. Κάποιος φίλος του μάλιστα, τῆς «ἄκρας ἀριστερᾶς», τοῦ δήλωσε καθαρὰ καὶ ξάστερα πὼς τὸ δίπλωμά του τιμοῦσε μιὰ ἄτιμη πρᾶξη, τὸν περιορισμὸ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου...

—Ἄστους νὰ γαυγίζουν καὶ σὺ τὴ δουλειά σου ! εἶπε πάλι μὲ τὸ νοῦ του ὁ Κασινιόλ.

Ὕστερ' ἀπὸ ἕνα μῆνα πάνω - κάτου — κι' αὐτὴ τὴ φορὰ μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς του — μπόρεσε νὰ κρατήση ἓν' ἄλογο ἀμηνιασμένο, ποὺ θὰ σκότωνε κόσμο, καθὼς ἔτρεχε μανιασμένο στὸν κεντρικὸ δρόμο. Τὸ ἅρπαξε ἀτ' τὸ χαλινάρι, ἐκεῖνο ὅμως τὸν ἔσυρε ὡς ἑξοσι μέτρα μέσα στὶς λάσπες. Ἐπιτέλους σηκώθηκε, μὲ τὰ ροῦχα σχισμένα καὶ τὸ χέρι του στραμπουλημμένο. Τὴν ἄλλη μέρα ἡ ἐφημερίδες ἀφιέρωσαν σ' αὐτὸ δέκα γραμμές: Μόνο τοῦ εἶχαν στραπατσάρει λιγάκι τ' ὄνομα... Ἀντὶ γιὰ Κασινιόλ, τὸν γράψανε Καρινιόλ... Ἀτυχία !...

—Δὲν εἶνε τίποτε ὅλ' αὐτά. Πρέπει νὰ πετύχω κάτι καλύτερο, σπουδαότερο..., ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ του ὁ Κασινιόλ.

Ἡ λίγη ἱστορία, ποὺ θυμόταν ἀπὸ τὸ σχολεῖο, τοῦ εἶχε διδάξει ὅτι ἡ δόξα πληρώνεται ἀκριβὰ κ' ὅτι δὲν εἶνε εὔκολο πρᾶγμα. Ἔνοιωθε ὅμως τόσο μεγαλεῖο μέσα στὴν ψυχή του, ποὺ ἦταν ἱκανὸς ν' ἀντιμετωπίση ὅλους τοὺς κινδύνους.

Ἕνα βράδυ, καθὼς περνοῦσε ἀπὸ μιὰ λαϊκὴ συνοικία, εἶδε πελώριες φλόγες καὶ μαύρους καπνοὺς νὰ ξετειτοῦνται ἀπὸ μιὰ στέγη.... Πυρκαϊά ! Δὲν χοροῦσε ἀμφιβολία ! Στὸ πεζοδρόμο, ἀντίκρυ στὸ σπίτι ποὺ καιγότανε, οἱ χασομέρηδες χάσκανε μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες. Ὁ Κασινιὸλ δὲν δίστασε. Ἡ πρᾶξις ἀκολουθοῦσε στὴ στιγμὴ κάθε του σκέψη. Ὥρμησε μ' ἕνα πήδημα, ἀνέβηκε τὰ πατώματα, διέσχισε τὸν πυκνὸ καπνό, μπῆκε στὸ διαμέρισμα ποὺ καιγότανε καὶ σὲ λιγάκι παρουσιάστηκε θριαμβευτής, κρατώντας ἕνα μωρὸ στὴν ἀγκαλιά του.

—Τ' ὄνομά σας, τὴν κατοικία σας, τὸ ἐπάγγελμά σας ; τὸν ρώτησε ἕνας χωροφύλακας.

Μὲ τὴν μετριοφροσύνη καὶ τὴν ἁπλότητα, ποὺ ταίριαζε σ' ὅλους τοὺς ἥρωες, ὁ Κασινιὸλ ἀποκρίθηκε σ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα.

Μόλις ξημέρωσε τὴν ἄλλη μέρα, ἔτρεξε νὰ πάρη τὶς ἐφημερίδες. Τὶς ἔψαξε ὅλες καλά, μὲ τὸ ἄπληστο μάτι του... Τίποτε, οὔτε λέξη γιὰ τὴν πρᾶξι του ἐκείνη, οὔτε δυὸ γραμμές, ἐκεῖ, ἀνάμεσα στὴν εἴδησι τῆς πυρκαϊᾶς. Τὸ χαστοῦκι τῆς σιωπῆς !... Κι' ὅμως, στὴν πρώτη σελίδα, γράφανε, σὲ δυὸ ὁλόκληρες στῆλες, γιὰ τὰ κακουργήματα κάποιου σατύρου, μὲ ὅλες τὶς φρικτές τους λεπτομέρειες καὶ τὴ φωτογραφία τοῦ ἀχρείου ἀποκεμένου στὴ μέση. Στὴ δεύτερη σελίδα, μιάμιση στήλη ἔπιαναν τὰ κατορθώματα κάποιου ἁπάχη, κ' ἡ τρίτη ἦτανε γεμάτη ἀπὸ κλοπὲς καὶ δολοφονίες, ἀσχημοκεφάλες καὶ σκάνδαλα.

—Τὸ καλὸ δὲν ἀκούγεται, ὅσο τὰ κακουργήματα καὶ τὰ σκάνδαλα, σκέφτηκε μὲ πικρία ὁ Κασινιόλ. Καὶ ὅμως, ὑπάρχει καὶ τὸ καλὸ σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, ἀφοῦ εἶμαι ἐγὼ τὸ ζωντανό του παράδειγμα. Φαίνεται ὅμως πὼς μονάχα τὸ κακὸ ἔχει δικαιώματα νὰ γίνεται γνωστὸ στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης. Αὐτὲς ἡ ἐφημερίδες ψάχνουν φαίνεται κάθε μέρα νὰ βροῦν κ' ἕναν καινούριο κακοῦργο, ἕναν ληστή, γιὰ νὰ σερβίρουν τὰ κατορθώματά του στοὺς ἀναγνῶστες τους καὶ νὰ τὸν ἀποθεώσουν, σὰν νάτανε κανένας ἐθνικὸς ἥρωας. Φωτογραφίες, λεπτομέρειες...

Ὡστόσο, ἡ βαθειὰ πίστι του δὲν χάθηκε ἀκόμη μ' αὐτὲς τὶς θλιβερὲς λεπτομέρειες. Λίγο κατόπιν βρῆκε στὸ Ταχυδρομεῖο, ξεχασμένο φυσικά, ἕνα χοντρὸ πορτοφόλι, γεμάτο χαρτονομίσματα. Τὸ ἄνοιξε, εἶδε τὰ ἐπισκεπτήρια κι' ἔτρεξε βιαστικὸς νὰ τὰ παραδώση στὸν δικαιοῦχο. Ἐκεῖνος τὸν εὐχαρίστησε μὲ πολλὰ καλὰ λόγια. Τοῦ πρόσφερε μάλιστα καὶ μιὰ παγωμένη λεμονάδα... Ἤτανε Αὔγουστος, βλέπετε, κουνιὰ καύματα... Ὁ Κασινιὸλ ὅμως μὲ ἀξιοπρέπεια δὲν δέχτηκε οὔτε τὴν λεμονάδα κι' ἔφυγε, λέγοντας πὼς ἔκανε μονάχα τὸ καθήκον του καὶ τίποτε περισσότερο.

Παρουσιάστηκε θριαμβευτής, κρατώντας ἕνα μωρὸ στὴν ἀγκαλιά του...

Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως ἡ ἀγανάκτησίς του ξεχείλισε ! Ἀκοῦς ἐκεῖ ! Νὰ τοῦ πάη ἕνα μάτσο χιλιάρικα κι' ἐκεῖνος ὁ ἀφιλότιμος νὰ τοῦ δώση νὰ πῆ λεμονάδα ! Ἡ ἀχαριστία ἐκείνη τὸν τάραξε κατάβαθα τὸν Κασινιόλ.

—Ἔννοια σας καὶ δὲν θὰ τὴν ξαναπάθω ! εἶπε ἀποφασιστικά. Φάνηκα πολὺ ἠλίθιος ὡς τώρα...

Πέρασε ἕνας χρόνος. Ὁ Κασινιὸλ παράτησε ὁριστικὰ τὸ ἄγονο στάδιο τοῦ ἡρωϊσμοῦ. Ζοῦσε τώρα ψτωχικά, σκαλίζοντας τὸ χωραφάκι του, πέρα κεῖ, στὴν ἀκρογιαλιὰ τῆς Κυανῆς Ἀκτῆς, στὸ χωριό του, ὅπου γύρισε, ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὸν κόσμο. Ἕνα βράδυ, κατὰ τὸ σούρουπο, καθὼς καθότανε στὴν ἀμμουδιὰ μελαγχολικὸς καὶ κύτταζε τὸν ἥλιο, ποὺ βουτοῦσε στὰ γαλανὰ κύματα, ἄκουσε ξαφνικὰ φωνὲς ἀπελπιστικές. Ξαφνιάστηκε, μέσα στὴν ὀνειροπόλησι του...

—Βοήθεια !... Πνίγεται !... φώναζαν.

Κι' ἀλήθεια, κάποιος ἀργοπορημένος κολυμβητὴς ζαλίστηκε γιὰ μιὰ στιγμὴ κι' ἀφοῦ ἔκανε μερικὲς σπασμωδικὲς κινήσεις, χάθηκε κάτω ἀπὸ τὸ κῦμα.

Ὁ Κασινιὸλ ἦτανε πολὺ καλὸς κολυμβητής, μὰ δὲν σάλεψε ἀπὸ τὴ θέσι του. Ἄ ! ὄχι !... Δὲν εἶχε καμμιὰ ὄρεξι γιὰ δεύτερη λεμονάδα, οὔτε θὰ κινδύνευε αὐτὸς τὴ ζωή του, γιὰ νὰ βιθουετρήση ἄλλη μιὰ φορὰ τὴν ἀνθρώπινη ἀχαριστία, ποὺ τὴν ἤξερε πειά, βαθειὰ σὰν τὴ θάλασσα κι' ἀτέρμονη σὰν τὸν ὁρίζοντα ἀντίκρυ του.

Ἐνῶ ὁ Κασινιὸλ ἔκανε αὐτὲς τὶς σκέψεις, κάποιος ρίχτηκε στὴ θάλασσα. Βούτηξε, ξαναβούτηξε, μὲ ἀτίστευτη ἀτομονὴ καὶ θάρρος. Ἐπιτέλους, ὕστερ' ἀπὸ μεγάλους κόπους, τράβηξε ἕνα ἀναίσθητο σῶμα στὴν ἀμμουδιά.

Ὕστερ' ἀπὸ ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας, ὁ πνιγμένος συνῆλθε. Γύρω του ὁ Κασινιὸλ ἄκουγε τὸν κόσμο ποὺ μιλοῦσε.

—Μωρὲ ἐκεῖνος εἶνε ! Τὸν γνώρισα, σοῦ λέω ! ἔλεγε κάποιος στὸ σύντροφό του. Δὲν γελιέμαι... Εἶνε ὁ γυιὸς τοῦ Ἀμερικάνου, τοῦ δισεκατομμυριούχου. Εἶνε ὀχτὼ μέρες ποὺ ἤρθανε ἐδῶ... Τοὺς ξέρω καλὰ καὶ τοὺς δυό. Τὴν ἔκανε τύχη τοῦ ὁ Κοράν ! Καὶ νὰ σοῦ πῶ, αὐτὸ μ' εὐχαριστεῖ. Ἔχει καὶ δυὸ ἀδελφὲς νὰ παντρέψη... Αὐτὸ θὰ πῆ τύχη βουνό !....

Πέρασαν τὰ χρόνια. Ὁ Κοράν, ἀτλὸς βαρκάρης, ἀδέκαρος, πάντρεψε τὶς ἀδελφές του μὲ τὸ γενναῖο δῶρο τοῦ Ἀμερικανοῦ δισεκατομμυριούχου, ἔχτισε ἕνα σπιτάκι καὶ ζῆ περίφημα. Ὁ φουκαρᾶς ὁ Κασινιὸλ ἔμεινε μὲ τὴ φτώχεια του, θλιμμένος καὶ μελαγχολικός, βλαστημώντας τὴν κακή του μοῖρα. Ὅταν ὅμως μιλάει μὲ τὰ παιδιά του, ὅταν τὰ συμβουλεύει, τοὺς διδάσκει πὼς πρέπει νὰ κάνουν πάντα τὸ καλό, χωρὶς τὴν ἐλπίδα κάποιας ἀπολαυῆς, καὶ νὰ μὴ ξεφύγουν ποτὲ ἀπὸ τὸν δρόμο ποὺ θὰ χαράξουν μιὰ φορὰ στὴ ζωή τους. Γιατί ὅταν ἀκολουθῆ κανεὶς μ' ἐμπιστοσύνη τὸν ἴδιο δρόμο, πάντα κάτι καλὸ θὰ πετύχη, ὅπως καὶ οἱ ἥρωες στὴν ἀρχαιότητα.

ΖΩΡΖ ΖΙΛΛΕ